

Den 21. juni 2023

Tale ved dimissionen den 21. juni 2023

(det talte ord gælder)

Kære forældre, hørere, stander - først og fremmest kære dimittender,

A warm congratulation to all our IB- and Danish graduates, their families and all their teachers and dorm teachers as well. My speech will be on our website in English from tomorrow - please allow me this afternoon to go on in Danish due to our school's roots, our founders, and our tradition.

Kære årgang 2023,

Det er med stor glæde og en vis portion vemod, at jeg står her i dag for at dimittere jer. I har været en helt særlig årgang. Når Herlufsholms historie skal genfortælles i fremtiden, så I vil gå over i skolens historie som de elever, der har oplevet de største forandringer – på den korteste tid.

Herluf Trolle og Birgitte Gøye skrev ved skolens stiftelse den 23. maj 1565, at skolen var til adelige og ærlige mænds børn. At Herlufsholm både var for børn af adelen, men også for de børn, der havde lyst og evner til lærdom og dannelse. Det var på den tid meget fremsynet. Og I har på smukkeste vis æret skolens to stiftere både hvad angår jeres faglige resultater og jeres indsats for det særlige herlovianerfællesskab, vi alle sætter så højt.

I en for skolen turbulent tid har I som 3.g-elever vist modenhed, munterhed og forståelse for jeres vigtige rolle her på skolen – I har spillet den med takt og ynde – og det vil jeg på skolens vegne sige en stor tak for.

For det ansvar, I har taget på jer. Jeres faglige indsatser. Og den tryghed, I har været med til at skabe, har forplantet sig stille og roligt til resten af skolens elever og har bidraget til det gode år, vi har haft.

Med disse ord vil jeg gerne byde velkommen til denne højtidelighed i Herlufsholm Kirke. I dag er vi her her for at ønske tillykke og samtidig sige farvel til jer; en gruppe unge, der er kommet til at betyde meget for mig – og for de øvrige medarbejdere på skolen. I har givet os mange glæder, i den tid I har været elever på Herlufsholm – og nå ja også enkelte grå hår på hovedet.

Kære forældre,

Før vi går tilbage i studenternes år på Herlufsholm, vil jeg gerne sige en stor tak til jer forældre – både dagelev- og kosteelevforældre – fordi I valgte Herlufsholm og valgte at overlade jeres børn til os. Det er vi både glade og stolte over. Jeg ved, hvor svært det kan være at savne og undvære – at forsøge at følge sit snart voksne barn i deres hverdag, så godt man kan – det gælder uanset om de bor hjemme eller her på skolen. At være opsamler af glæder og frustrationer, en ustandselig strøm af snak om lærere, kammerater, regler, der blev overholdt eller ikke overholdt – og i år nok også en del snak om traditioner, der blev ændret eller genfortolket.

Derfor vil jeg også gerne benytte denne lejlighed til at sige en stor tak til jer for at holde ved igennem den svære situation, skolen har stået i. Tak for at tro på skolen – på forandringsprocesserne – på fremtiden for Herlufsholm. Jeg ved, at det har været et valg, I skulle forsvare – tak for I at holdt ved. Når vi sammen ser ud over denne flok af fantastiske unge mennesker, tænker jeg, at vi alle kan være glade for det valg, I traf.

Kære studenter,

I vil blive husket som de dipole, der over få måneder var med til at flytte Herlufsholm flere år ud i fremtiden. Det har været et stormfuldt år – og jeg er ked af, at det kom til at præge netop jeres sidste år på skolen.

Men når det nu skulle være, så var det måske godt, at det var netop jer. For I havde styrken til at stå sammen – og til at stå det igennem.

Jeg er oprigtigt imponeret over den robusthed, den sans for proportioner og det mod, I har udvist. I har som elever på skolen været udkældt i pressen og på sociale medier for mobning og hændelser, som ingen af jer har deltaget i – eller på nogen måde støttet. I har skullet forsvare skolen, jeres kammerater og jer selv over for omverdenen. Det har været urimeligt, hvad I har måttet lægge ryg til.

Men midt i stormvejret udviste I en modenhed og refleksion langt ud over hvad der kunne forventes af nogen i jeres alder. I tog de svære snakke. Og I tog vare på hinanden.

I en svær tid har I åbent og velreflekteret diskuteret værdien af dannelse, kammeratskab og fællesskab.

I har stået på de værdier, der gennem århundreder har været grundlaget for Herlufsholm: Faglighed, engagement og ansvarlighed.

Og I har sat jeres positive aftryk på skolen og på vores særlige fællesskab på måder, der vil blive husket, og som vil få stor betydning for kommende generationer. I tog ansvar for skolen, for de yngre elever og for hinanden. Det er jeres fortjeneste, at Herlufsholm i dag er det gymnasium i landet, der har den højeste trivsel.

Det kan både I og jeres forældre være stolte af.

Trivsel og faglighed

I kan også være stolte af jeres faglige indsats. I har særligt her i jeres sidste år arbejdet intensivt og seriøst i alt fra oldtidskundskab til biokemi. I de uger I skrev SRP, lå der nærmest en andægtig fordybelse over skolen.

Høj faglighed har altid været et kendetegn for Herlufsholm. Vi tror på værdien i at yde en ekstra indsats og sætte barren højt, og vores elever plejer altid at ligge højt på den nationale rangliste over eksamensgennemsnit. Sådan er det også i år, takket være jeres hårde arbejde og flotte resultater. I har sammen opnået et eksamensgennemsnit på 8,2.

Det er det højeste gennemsnit i skolens historie, hvis man bort fra det mærkelige corona-år, hvor eleverne kun kom til to eksaminer. Det er ganske enkelt imponerende. Stort tillykke!

Engagement

I er også den første årgang, der har gennemført Herlufsholm-udmærkelsen, og også her har I vist stort overskud. Programmet er individuelt og udtryk for de personlige mål for udvikling, eleverne sætter sig under skoleopholdet på Herlufsholm.

I tog udfordringen op, og jeres projekter var meget forskellige, men de var alle meget ambitiøse. Fra musik, tegneserier, botanik- og kogebøger til svæveflycertifikat og frivilligt arbejde. En enkelt af jer lærte et nyt sprog, en anden strikkede med et kompliceret mønster skolens våbenskjold ind i en trøje, mens flere trænede sig op til strabadserende fysiske udfoldelser. Fælles for jer alle er, at I udviste den disciplin og vedholdenhed, der er nødvendig for at kunne sætte sig et mål – og nå det.

I den sammenhæng vil jeg også gerne benytte lejligheden til at sende en stor tak til lærere og øvrige medarbejdere i gymnasiet. I har formået – over stormfulde måneder – at fokusere på spændende undervisning og interessante skoledage. I var der for eleverne, når de havde brug for støtte, fordi undervisningen var svær, og I stod klar med nye udfordringer, når det gik for let. Det er ikke nogen selvfølge, at en organisation under så stort et pres kan stå sammen om hver dag at gøre sit bedste. Jeg er sammen med mange andre taknemmelig for den loyalitet, I har vist i dette skoleår – og de mange lange arbejdsdage I har lagt for at støtte Herlufsholm.

Men Herlufsholm skole er meget mere end høj faglighed og dygtiggørelse. Det er også ungdomsliv, sjov og sammenhold både i skoletiden og i døgnet's øvrige timer. I har deltaget i og bidraget til det hele – fra de ekstraskolære aktiviteter til hyggelige cafeer og vilde fester. Mange af jer har dannet venskaber, der forhåbentlig vil følge jer resten af livet.

I tager derfor ikke kun æren for skolens højeste gennemsnit og Danmarks bedste trivsel – jeg tror – for jeg kan jo ikke vide det, da min historie på skolen er kort - men jeg tror, at I også har været den mest festlige årgang nogensinde.

I har levet det vilde og sjove ungdomsliv. I er skyld i mange grå hår på vores hoveder, men det har været det hele værd. For det livsmod og den livsglæde, I har bibragt, har sat sit præg på skolen. I har været med til at grundlægge nye traditioner, jeg forventer vil fortsætte i de næste århundreder.

Ikke mindst tænker jeg, at kommende årgange vil takke jer for, at det jo faktisk lykkedes jer at forhandle jer frem til længere fester i de kommende skoleår. Det ved jeg, at de yngre elever er glade for.

Ansvarlighed

Og dermed til den sidste grundlæggende værdi på Herlufsholm: Ansvarlighed. I har udvist stor ansvarlighed over for skolen og jeres yngre kammerater. Jeres 3.g blev noget andet end det, I havde forventet, og det skete alt sammen med kort varsel. Flere af jer havde taget præfektuddannelsen, som blev afskaffet i maj sidste år. Andre traditioner blev ændret, fornyet eller helt opgivet.

Diskussionerne har været høje og følelserne store. I kunne som den årgang, der stod midt i orkanens øje, have valgt vredens vej. I kunne være gået i opposition eller have startet et oprør over den uretfærdige behandling og omtale, I har oplevet. Det gjorde I ikke. I valgte dialogen – at bidrage til udviklingen af kulturen på skolen – og I har mod stor modenhed fundet jeres egen vej og dermed bidraget til at bringe den stolte gamle skole videre, så også kommende generationer kan få deres uddannelser her. I har kort fortalt vist essensen af at være dannede unge mennesker, der med respekt lytter til andre – også selvom man er uenig.

I dag skal der lyde en tak til formand og næstformand i gymnasiets elevråd Holger Skeel og Kristian Lange. I har været gode sparringspartnere for skoleledelsen igennem de sidste måneder, hvor I overbevisende har varetaget elevernes interesser i de mange store beslutninger, der er taget. En helt særlig tak til dig, Holger, for at have deltaget i mere end 20 bestyrelsesmøder – nogen ganske lange – og for altid at have holdt det store langsigtede mål for øje: At bevare Herlufsholm som skole.

Gode råd

Nu drager I herfra ud i verden, og I skal naturligvis have gode råd med på vejen. I 2022 skrev filosofen, Morten Albæk, bogen "Falske sandheder". I den sætter han de talemåder og normer under lup, der bidrager til, at mange mennesker ender med at fortryde det liv, de har levet. Han tager med udgangspunkt i egne erfaringer et opgør med de talemåder, der bliver til levemåder, og som eksistentielt kan stavnsbinde mennesker i et liv, de måske slet ikke ønsker at leve. Bogen handler om at erkende, hvem man er, og hvem man ønsker at være.

De falske sandheder, Morten Albæk tager under behandling, er:

"Man er, som man er" – i det udsagn ligger en præmis om, at vi som mennesker grundlæggende ikke kan forandre os. I ved, at det ikke er rigtigt. I har i jeres år på Herlufsholm set venner ændre

sig – også grundlæggende. Og det kun over de få år I har haft sammen med dem – tænk hvor meget der kan ske over et helt liv.

”Man kan blive, lige hvad man vil” – I tager herfra med mange muligheder. Langt flere end de fleste mennesker. Men få kan blive, lige det de vil – og selvom budskabet er positivt, kan det være en kæmpe stressfaktor. Tag jer nu den tid, I har brug for, til at lande i voksenlivet og overvej nøje, hvordan I ønsker at leve jeres liv.

”Man skal elske sig selv, før man kan elske andre” – det er ikke bare en falsk sandhed, men ganske enkelt noget sludder. Lykken findes kun, når vi deler noget med andre. Den erkendelse er I nået til, fordi I har levet i et tæt fællesskab med andre unge her på Herlufsholm. Husk det, når I nu drager videre.

”Succes gør dig lykkelig” – Måske, men lykke er forbigående, mens følelsen af at leve et meningsfuldt liv er vedvarende. At være lykkelig er noget, man skal give sig selv lov til ved at være til stede i, værdsætte og erkende de øjeblikke, hvor livet folder sig ekstraordinært ud for os. Jeg håber, at I finder lykken, og at I vil tage jer tiden til at nyde øjeblikkene – men mest af alt håber jeg for jer, at I vil skabe netop det liv, der er meningsfuldt for jer.

”Tid er penge” – Ja helt sikkert i et erhvervsmæssigt perspektiv. Men husk at tid i udgangspunktet er den knappe ressource – for selvom I tror det lige nu, så er livet ikke uendeligt, men alt for kort. Så husk aldrig at spilde livet. Brug tiden på det, I finder glæde i.

I bogen tages der livtag med 5 øvrige falske sandheder, men det vil føre for vidt at gennemgå dem i dag. Mit budskab er blot, at man I skal søge den vej, der giver mening for jer. Alt for ofte kommer vi til at leve det liv, andre og samfundet forventer af os, frem for det liv vi selv ønsker at leve. Bare fordi noget er normalt, bliver det ikke partout rigtigt. Og at noget er anderledes, gør det ikke automatisk forkert.

Jeg håber, at I med fra jeres år på Herlufsholm har den styrke, den integritet, den viden og selvsigt, der gør det muligt for jer at finde den vej, der er meningsfuld for jer. Og jeg håber og tror, at I vil bære Herlufsholm og vores værdier med jer videre i livet. For selvom skoleuniformen er lagt på hylden, vil I fortsat være en del af et fællesskab på tværs af generationer og verdensdele, der bygger på delte værdier, oplevelser og fælles historie på skolen.

Jeres tid som diple er ved at rinde ud. Men herloviaere – det vil I altid være. Tak for jeres tid her – tak for jer.

Med de ord kære 3.g dimitterer jeg jer. Hjerteligt tillykke.